

7. januar 2009

FREMTIDIG ORGANISERING AF KULTURMINISTERIETS VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

1. Indledning – Kort gennemgang af udvalgets opgave

Folketinget¹ vedtog i efteråret 2006 en flerårsaftale for Kulturministeriets videregående uddannelser 2007-2010. Det fremgår af aftalen, at ”Større og mere bæredygtige faglige miljøer skal bidrage til at styrke kvaliteten og ressourceudnyttelsen på Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner bl.a. med henblik på at sikre, at der fortsat udbydes videregående kunstneriske uddannelser i hele landet”.

Som led i flerårsaftalen blev der nedsat et udvalg med det formål at undersøge mulighederne for og komme med forslag til mulige fusioner, forpligtende samarbejder og andre faglige og administrative fællesskaber inden for Kulturministeriets videregående uddannelser².

Udvalgsarbejdet har haft som mål at undersøge, om der kan opnås gevinster ved en ændret organisering af Kulturministeriets videregående uddannelser, blandt andet design-, arkitektur- og konservatorieuddannelserne. Også på andre uddannelsesområder har udvalget skulle undersøge, om der kan opnås gevinster ved forpligtende samarbejder.

Den politiske aftale fastslår om kommissoriet for den nedsatte arbejdsgruppe, at

”Det skal fremgå af kommissoriet for udvalgets arbejde, at der især ønskes forslag om en fusion af *Danmarks Designskole og Kunstakademiets Arkitektskole og eventuelt Glas- og Keramikskolen på Bornholm samt en eventuel fusion af Designskolen Kolding og Arkitektskolen Aarhus* med en beskrivelse af mulige faglige og administrative gevinster.

For så vidt angår konservatorierne, bør det fremgå af kommissoriet, at der ønskes forslag om forpligtende samarbejder på det faglige og administrative område.”

Struktur- og samarbejdsudvalget blev nedsat i efteråret 2007 med en formand og 8 øvrige medlemmer, herunder 3 medlemmer udpeget af Kulturministeriets Rektorer. Udvalgets kommissorium er vedlagt som [bilag 1](#) og liste over udvalgsmedlemmer som [bilag 2](#).

¹ Alle partier med undtagelse af Enhedslisten.

² Der er tale om 16 statsinstitutioner og 2 selvejende institutioner: Skuespillerskolen ved Odense Teater og Skuespillerskolen ved Aarhus Teater, som også har tilknyttet Dramatikeruddannelsen. Se oversigten over uddannelsesinstitutionerne på side 7.

Udvalget har i forbindelse med sit arbejde bl.a. haft møder med repræsentanter for ledelse, undervisere og studerende ved de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Udvalgets arbejde afsluttes med denne rapport, der gennemgår de mange udfordringer, som Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner står over for, og redegør for udvalgets forslag til fusioner og reorganisering af uddannelsesinstitutionerne.

Rapporten er struktureret således:

Afsnit 2 indeholder en kort sammenfatning af rapporten og udvalgets anbefalinger.

Afsnit 3 redegør for udvalgets generelle overvejelser og vurderinger af uddannelsesinstitutionernes behov for udvikling og forandringer.

Afsnit 4 indeholder en beskrivelse af de videregående uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet.

Afsnit 5 gennemgår de udfordringer, som Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner står over for og som udvalgets anbefalinger skal adressere.

Afsnit 6 indeholder udvalgets forslag til fusioner og forpligtende samarbejder mellem uddannelsesinstitutionerne samt forslag til faglige og administrative fællesskaber. Afsnittet er opdelt i fire underafsnit:

- Første underafsnit indeholder forslag til fusioner af en række uddannelsesinstitutioner.
- Andet underafsnit indeholder forslag til forpligtende, formaliserede samarbejder.
- Tredje underafsnit indeholder forslag til etablering af en fællesenhed, der skal støtte uddannelserne med fælles løsning af en række opgaver.
- Fjerde underafsnit indeholder udvalgets drøftelser af mere omfattende strukturændringer, som bør overvejes på længere sigt.

2. Resume af udvalgets anbefalinger

Det er udvalgets opfattelse, at de udfordringer, der møder Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner fagligt og administrativt, har en karakter, der bør føre til en reorganisering af uddannelserne. Udvalget stiller derfor forslag om en række konkrete fusioner og samarbejdsmodeller, som udvalget anbefaler implementeres på kort sigt.

Udvalget finder det helt afgørende, at de centrale kunstneriske og faglige kvaliteter i de eksisterende videregående uddannelser under Kulturministeriet fastholdes i denne proces. Det er imidlertid udvalgets overbevisning, at disse kvaliteter og hensyn med fordel kan fremmes og udvikles i nye organisatoriske rammer.

Udvalget har vurderet, at det især er blandt konservatorierne og arkitekt- og designuddannelserne, der i første omgang bør ske fusioner, mens de mulige omlægninger af de øvrige uddannelsesinstitutioners struktur bør tages op til overvejelse inden for en 4-årig horisont på baggrund af erfaringerne med de fusioner, der foreslås iværksat umiddelbart.

Udvalget anbefaler:

- 1) Fusioner af en række uddannelsesinstitutioner, der bør iværksættes umiddelbart:
 - Kunstakademiets Arkitektskole, Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm fusioneres til **Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole**.
 - Det Fynske Musikkonservatorium, Vestjysk Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater fusioneres til **Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole**.
 - Det Jyske Musikkonservatorium og Nordjysk Musikkonservatorium fusioneres til **Jysk Musikkonservatorium**.

- 2) Forpligtende, formaliserede samarbejder, som tilsvarende bør iværksættes umiddelbart:
 - En væsentlig udbygning af det formaliserede samarbejde mellem Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmask Musikkonservatorium.

- 3) Etablering af en fællesenhed – Kulturministeriets Uddannelsessekretariat – der skal støtte uddannelserne med fælles løsning af en række opgaver.

- 4) Fortsatte overvejelser og opfølgning på den videre udvikling af strukturen på Kulturministeriets uddannelser med mulige fusioner på lidt længere sigt.

3. Udvalgets generelle overvejelser og vurderinger

Udvalget deler regeringens ambition om, at de danske videregående uddannelser – og dermed også de videregående uddannelser under Kulturministeriet – skal være i verdensklasse og kunne leve op til internationale standarder på de fagområder, uddannelserne dækker.

Det er udvalgets vurdering, at Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner altovervejende er velfungerende og solidt fagligt funderet. Det er derfor udvalgets udgangspunkt for det gennemførte arbejde, at det ikke i sig selv handler om at løse problemer men om at vurdere de udviklingspotentialer og muligheder, der kan være ved at ændre den nuværende institutionsstruktur.

Uddannelsernes nuværende niveau kan efter udvalgets opfattelse videreudvikles, hvis uddannelserne løbende foretager en systematisk kvalitetsudvikling og kritisk vurderer det faglige indhold, tilrettelæggelsen og organiseringen af den enkelte uddannelsesinstitutioners aktiviteter. Det er ved innovation, kreativitet og villighed til forandring, uddannelserne også på langt sigt sikres et niveau i verdensklasse.

Nationalt og internationalt sker der meget store forandringer af de videregående uddannelser og af rammebetingelserne for uddannelsesinstitutionernes drift og udvikling. Den øgede internationalisering, øget konkurrence om forskere og undervisere, krav om øget gennemsigtighed, deklareret og kvalitetssikring af den enkelte uddannelseskerneydelser er nogle af disse udfordringer. På det øvrige videregående uddannelsesområde i Danmark – blandt andet på de fusionerede universiteter – opstår nye uddannelser, ved at etablerede fag og uddannelsesinstitutioner bringes i spil i nye kombinationer og stiller sig selv over for nye udfordringer – fagligt og strukturelt.

Den øgede globalisering betyder også, at uddannelsernes faglige udvikling mere end nogensinde tidligere skal ske med et internationalt udsyn og i dialog med internationale fagmiljøer. Uddannelsesinstitutionernes forskning, det kunstneriske udviklingsarbejde men også den kunstneriske profil er blevet et konkurrenceparameter, hvor der måles efter internationale standarder. Uddannelserne er således i stigende grad en del af et internationalt uddannelsesmarked og en del af en international faglig dialog på deres respektive fagområder. I det hele taget kommer international synlighed og tilstrækkelig kapacitet (kritisk masse) til at spille en væsentlig rolle som vilkår for uddannelserne.

Dette skærper kravene til Kulturministeriets videregående uddannelser, der med rettidig omhu må sikre fortsat udvikling ved at sætte fokus på såvel kvalitetsudvikling som strukturelle forbedringer af uddannelsesinstitutionerne. Uddannelsesinstitutionernes volumen kommer også i fokus, når mange nye opgaver – herunder den øgede internationalisering – skal løftes

Udvalget har som led i sit arbejde undersøgt struktur og organisering af de videregående kunstneriske uddannelser i vores nærmeste nabolande. Dette er sket ved studierejser til Oslo og Berlin, hvor henholdsvis Kunsthøgskolen i Oslo og Universität der Künste Berlin er besøgt. I bilag 3 er udvalgets erfaringer fra disse studieture beskrevet. En af de overordnede konklusioner fra disse to studieture er, at der blandt de undersøgte internationale eksempler på organisering af videregående kunstneriske og kreative uddannelser ikke er fundet en model, som umiddelbart – og meningsfuldt – er anvendelig på de danske forhold.

Udvalget finder det helt afgørende, at de centrale kunstneriske og faglige kvaliteter i de eksisterende videregående uddannelser under Kulturministeriet fastholdes i en reorganiseringsproces. Det er imidlertid udvalgets overbevisning, at disse kvaliteter og hensyn med fordel kan fremmes og udvikles i nye organisatoriske rammer og ved mødet med andre fagområder.

For en række uddannelser består udfordringen desuden i et voksende krav om, at uddannelsen vedvarende må forholde sig til sin omverden, de kommende aftagere og til et arbejdsmarked, der i stigende grad forudsætter, at de nyuddannede også har kompetencer, der sætter dem i stand til at arbejde i bredere og mere komplekse tværfaglige sammenhænge

Det er udvalgets opfattelse, at sådan forandringsprocesser kan og bør iværksættes på uddannelsesinstitutionerne, og at det i første omgang bør ske dér, hvor der meningsfuldt kan peges på faglige og administrative gevinster.

De videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet er kendetegnet ved at være endog meget små institutioner sammenlignet med øvrige uddannelsesinstitutioner – ikke mindst efter at der er sket et stort antal sammenlægninger både blandt universiteterne og de mellemlange uddannelser.

Institutionerne spænder fra de helt små studiemiljøer med ca. 30 studerende på fx de to skuespillerskoler til det noget større studiemiljø med ca. 1000 studerende på Kunstakademiets Arkitektskole i København.

Udvalget finder på denne baggrund, at der er muligheder for at skabe og udnytte faglige synergier, som ikke udfoldes helt, fordi nært beslægtede kunstneriske områder er adskilt af historisk betingede institutionelle grænser.

Uddannelsesinstitutionerne står desuden over for udfordringer, der ikke er knyttet til den specifikke faglighed på institutionerne, men til tværgående uddannelsesfaglige problemstillinger og til rent administrative problemstillinger. Udfordringer som ikke effektivt kan løftes af de mange meget små administrative enheder på uddannelsesinstitutionerne.

Samlet set er det udvalgets vurdering, at der er et stort potentiale i at reorganisere området. De ressourcer og den energi, der i øjeblikket bruges på at administrere, udvikle og drive området, kan bruges endnu bedre.

Udvalget har drøftet ideen om at samle alle institutionerne under ét – et Dansk Kulturuniversitet, der kunne skabe nye muligheder for at imødekomme mange af de udfordringer, uddannelserne står over for. Udvalget finder dog, at etablering af et samlet kulturuniversitet i sig selv rummer meget store udfordringer i forhold til at samle 18 forskellige institutioner placeret i hele Danmark til en fælles institution. Udvalget finder blandt andet, at en sådan meget omfattende strukturomlægning på nuværende tidspunkt indebærer en risiko for, at en del af den dynamik og kvalitet, som institutionerne rummer i dag, kan tabes i transaktionen til én samlet enhed. Udvalget har derfor valgt ikke at foreslå denne mere omfattende reorganisering iværksat.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om fusioner og etablering af forpligtende samarbejder for alle uddannelser under Kulturministeriet. Udvalgets forslår dog kun strukturændringer på uddannelsesinstitutioner, hvor det på nuværende tidspunkt vurderes, at de umiddelbare fordele for uddannelserne er indlysende, og hvor de specifikke faglige miljøer vil høste størst gevinst af en sammenlægning. Udvalget opfordrer dog alle institutioner til selv at arbejde videre med udvikling af institutionernes samorganisering og samarbejde.

Selv efter en fusionering af en række institutioner vil uddannelsesinstitutionerne på Kulturministeriets område have en relativ beskedent størrelse sammenlignet med institutioner på andre uddannelsesområder. Derfor har udvalget fundet det relevant at

foreslå etablering af en fælles enhed, der kan tilbyde tværgående uddannelsesfaglige og administrative kompetencer både til de institutioner, der forbliver i deres nuværende form, og de institutioner, som udvalget foreslår fusioneret.

Det er udvalgets vurdering, at det vil være relevant at arbejde videre med konkrete overvejelser om, hvordan strukturen for uddannelsesinstitutionerne under Kulturministeriet med fordel kan udvikles yderligere. På sigt finder udvalget, at yderligere fusioner bør komme på tale. Udvalget har således drøftet en række mere omfattende forslag til strukturændringer og fusioner, som kunne overvejes på lidt længere sigt.

Udvalget opfordrer på denne baggrund til, at der i forbindelse med en ny flerårsaftaleperiode for 2011-2014 iværksættes en evaluering af de igangsatte processer samt på ny udarbejdes en analyse af mulige strategier for den videre udvikling af uddannelsesinstitutionerne.

Det er udvalgets erfaring, at uddannelsesinstitutionerne har bidraget til udvalgets arbejde som konstruktive og aktive medspillere. Den fornyede dagsorden, som udvalgets arbejde har sat for uddannelsesinstitutionerne, har i sig selv bidraget til, at uddannelsesinstitutionerne har tænkt i nye og visionære strategier frem for de umiddelbare institutionelle besværligheder ved sammenlægninger og strukturændringer. Det er på denne baggrund udvalgets vurdering, at perspektiverne for fortsat at udvikle tankerne bag udvalgets anbefalinger er lovende.

4. Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner

Kulturministeriet videregående uddannelsesinstitutioner er mere end uddannelsesinstitutioner. De er kulturinstitutioner, som dels danner en ramme om overleveringen af kulturbærende fag og traditioner, dels om kunstnerisk udviklingsarbejde, forskning og forskellige former for formidlingsvirksomhed. Uddannelsesinstitutionerne spiller en stadig vigtigere rolle i kultur- og erhvervslivet, både på nationalt og lokalt niveau, og de skal dertil i stigende grad forholde sig til en virkelighed, der er kommerciel og international og hvor forventningerne til kunstens og kulturens potentialer i oplevelsesøkonomien er store.

Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner er endvidere kendetegnet ved, at de overvejende er eliteuddannelser og optager studerende på baggrund af ansørgernes talent³. De studerende modtager uddannelse på højeste niveau, der blandt andet skal gøre dem i stand til at agere på en række kreative erhvervsområder eller som henholdsvis udøvende og skabende kunstnere efter afgang ved institutionerne.

Uddannelserne på Kulturministeriets område udgør forholdsvis små faglige miljøer i sammenligning med øvrige videregående uddannelsesinstitutioner i Danmark og i

³ På Danmarks Biblioteksskole og Konservatorskolen gælder optagelsesregler, der svarer til universiteternes. På arkitektskolerne er der både adgang via karaktergenemsnit og ved en særlig optagelsesprøve. På de øvrige uddannelser gives der udelukkende adgang i kraft af en optagelsesprøve.

udlandet. Ud af 18 uddannelsesinstitutioner har 11 institutioner mindre end 200 studerende.

De 18 videregående uddannelsesinstitutioner på Kulturministeriets område har tilsammen 5.100 studerende. Det er samlet set omtrent det samme som på landets mindste universitet – Roskilde Universitet (RUC).

Næsten alle uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet har en selvstændig administration, der ledes af en administrationschef⁴. Det betyder, at uddannelsesinstitutionerne tilsammen har 15 administrationer til at varetage de administrative forhold ved uddannelserne. Administrationerne varierer dog meget i størrelse, lige fra administrationen ved Nordjysk Musikkonservatorium med 1 AC-årsværk⁵ og 5 HK-årsværk til Kunstakademiets Arkitektskoler med ca. 13 AC-årsværk⁶ og 20 HK-årsværk.

Musikområdet er især kendetegnet af flere meget små institutioner, hvor 4 ud af 6 konservatorier har under 200 studerende. Det betyder, at visse konservatorier mangler volumen til at sikre tilstrækkelig kapacitet i både uddannelsestilbuddene, det kunstneriske udviklingsarbejde og forskningen. Det resulterer bl.a. i, at konservatorierne er nødt til at ansætte mange timelærere med meget lavt ugentligt timetal, hvilket gør det sværere at sikre et stærkt og stabilt fagligt miljø ved konservatoriet. Samtidig er den administrative kapacitet ved de mindre konservatorier begrænsede.

Arkitekt- og designskolerne er blandt de største uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet. Det må dog konstateres, at skolerne stadig er små i forhold til de universiteter, som er deres naturlige samarbejdspartnere i Danmark. Ligeledes er de endog meget små i forhold til at agere som internationale partnere. Især designuddannelserne står over for en række faglige udfordringer. Uddannelserne skal på én gang fortsat rumme og fastholde det traditionelle kunsthåndværk, og de klassiske designdiscipliner med formgivningen i centrum, men også udvikle en moderne innovationsorienteret designuddannelse, hvor et udvidet designbegreb kan få en platform og bringes i dialog med fremtidige aftagere og markeder. Hertil kommer kravet til designskolerne om udvikling af de akademiske kvaliteter, så uddannelserne kan akkrediteres på kandidatniveau. Aktuelt er designuddannelserne præget af en række forskellige designfagligheder, hvorfor visse fagmiljøer ved skolerne har en begrænset volumen. Designuddannelserne kan derfor i særlig grad have behov for, at der sker en reorganisering af området.

Film- og scenekunsts skolerne hører til blandt de mindste uddannelsesinstitutioner i Danmark. Uddannelserne ved disse skoler er præget af, at uddannelsen foregår i produktionshold, hvor det samlede hold af studerende fx skal kunne varetage de forskellige kompetencer i en filmproduktion. Disse uddannelser stiller derfor andre krav til

⁴ Alle uddannelsesinstitutioner med undtagelse af Skuespillerskolerne i Odense og Aarhus, Dramatikeruddannelsen og Glas- og Keramikskolen har administrationschefer ansat.

⁵ Ekskl. rektor

⁶ Ekskl. rektor

institutionen, end det er tilfældet ved fx arkitektur og design, hvor uddannelser har flere ligheder med fx universiteterne.

Tabel 1 – oversigt over institutioner, antal studerende og bevilling

Institutioner fordelt på fagområder	Antal studerende 2008*	Bevilling 2008**
Bibliotek		
Danmarks Biblioteksskole	875	81,4
Arkitektur og design		
Kunstakademiets Arkitektskole	922	155,0
Arkitektskolen Aarhus	662	96,0
Danmarks Designskole	539	72,0
Designskolen Kolding	329	39,3
Musik		
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium	352	93,6***
Det Jyske Musikkonservatorium	297	53,8
Nordjysk Musikkonservatorium	107	19,1
Vestjysk Musikkonservatorium	110	20,1
Det Fynske Musikkonservatorium	149	22,5
Rytmaskonservatorium	196	34,1
Film og Teater		
Statens Teaterskole	120	47,6
Skuespillerskolen ved Odense Teater	32	7,7
Skuespillerskolen og Dramatikerudd. ved Aarhus Teater	36	9,0
Den Danske Filmskole	96	45,4
Billedkunst, glas og keramik og konservering		
Kunstakademiets Konservatorskole	70	25,4
Glas- og Keramikskolen	70	9,0
Kunstakademiets Billedkunstskoler	170	36,2
I alt	5.132	867,2 mio. Kr.
* Antal aktive FL-studerende (dvs. studerende i hht. bevilling)		
** Nettoudgiftsbevilling på finansloven 2008		
***Indeholder i 2008 engangsudgifter til flytning/byggeri mv.		

5. Udfordringer for Kulturministeriets videregående uddannelser

Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner står over for en række udfordringer både fagligt og administrativt. Der er især udfordringer på tre områder:

- øgede krav om internationalisering,
- øgede krav om udvikling af den faglige og administrative kapacitet på uddannelserne og
- øgede krav om egentlig effektivisering af institutionerne.

I dette afsnit gennemgås udfordringerne inden for hvert af de tre områder.

5.1 Internationalisering

Uddannelsesinstitutionerne i Danmark møder alle et krav om øget internationalisering af uddannelserne. Kravene kommer fra de studerende, det faglige personale, aftagerne og fra tilsvarende institutioner i udlandet, som ønsker at samarbejde. Det er desuden

regeringens erklærede mål i globaliseringsstrategien, at de danske uddannelser skal have såvel en stærk faglighed som et globalt udsyn.

Det gælder også for Kulturministeriets videregående uddannelser, hvor øget internationalisering er et indsatsområde i flerårsaftalen for Kulturministeriets videregående uddannelser 2007-2010. Det fremgår af flerårsaftalen, at uddannelserne og de studerende skal have et globalt perspektiv og være internationalt anerkendte for deres høje kvalitet.

Hvis Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner skal indfri ambitionen om til stadighed at levere uddannelse, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og forskning på højeste niveau, kræver dette international orientering af uddannelsens indhold samt konkret internationalt samarbejde om forskning og udvikling, der også bidrager til at opbygge en grundlæggende international orientering af institutionernes virke.

Uddannelse og forskning er internationalt udsat for et voksende konkurrencepres, hvor uddannelsesinstitutionerne over hele verden i stigende grad kæmper om de bedste forskere, kunstnere, undervisere og studerende. Dette forudsætter, at uddannelsesinstitutionen har kapacitet til at etablere en klar international profil.

Uddannelsesinstitutionerne skal være i stand til at tiltrække højt kvalificerede studerende, kunstnere, undervisere og forskere. Og institutionerne skal samtidig sikre, at danske studerende opnår ophold ved førende udenlandske uddannelsesinstitutioner. Dels for at styrke de studerendes kompetencer, dels for at hente inspiration tilbage til institutionen. Styrket mobilitet på Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner stiller store krav til institutionernes administration og studietilrettelæggelse.

Bologna-aftalens mål om etablering af gennemsigtighed i uddannelsernes indhold og struktur på tværs af de europæiske landes videregående uddannelsessystemer er en væsentlig udfordring for uddannelsesinstitutionerne. De fleste institutioner er allerede langt i implementeringen af Bologna-aftalens målsætninger, men implementeringen kræver stadig en stor indsats hos institutionerne. Aktuelt vil iværksættelse af akkrediteringsprocesserne for den enkelte uddannelse og beskrivelse af uddannelsernes indhold efter den danske kvalifikationsramme kræve en betydelig indsats.

Den øgede internationalisering udfordrer institutionerne i forhold til at sikre tilstrækkelig faglig volumen ved institutionerne. Større mobilitet hos forskere, kunstnere, undervisere og studerende og etablering af flere internationale samarbejdsprojekter om både undervisning, udviklingsarbejde og forskning forudsætter et fagligt miljø med en vis volumen. Det forudsætter endvidere en tilstrækkelig administrativ kapacitet, der kan understøtte internationaliseringen ved institutionen.

Det er udvalgets vurdering, at etablering af større faglige enheder vil understøtte uddannelsesinstitutionernes muligheder for at udvikle deres internationale orientering.

5.2 Udvikling af uddannelsernes faglige og administrative kapacitet

Uddannelsesinstitutionerne møder i dag en lang række udfordringer, som forudsætter en udvikling af den faglige og administrative kapacitet på uddannelsen. Dette gælder

blandt andet studieadministration, forskningsansøgninger, samarbejde med eksterne parter og øget fokus på aftagerne og på dimittendernes faglige profil i forhold til det relevante arbejdsmarked og et stigende behov for kompetencer til at indgå i tværfaglige sammenhænge. Der skal dertil ske en fortsat faglig udvikling af uddannelserne, der både matcher det højeste internationale niveau og bygger på de styrkepositioner, som institutionerne aktuelt har, og som forholder sig til uddannelsernes aftagere. Opgaverne er mangeartede og spørgsmålet er, om Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner hver for sig har tilstrækkelig volumen til at løfte alle disse.

De studerendes forventninger til uddannelsesinstitutionerne øges, idet adgangen til lignende uddannelser i både ind- og udland er blevet lettere. Studerende fra lande uden for EU/EØS-lande betaler i dag for deres uddannelse ved Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner, hvilket yderligere stiller krav til institutionerne.

Institutionerne skal have kvalificerede samarbejdspartnere nationalt og internationalt inden for både undervisning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og forskning. Det betyder bl.a., at der skal etableres tætte samarbejder med både uddannelsesinstitutioner, andre institutioner og/eller virksomheder om fx joint studyprogrammer og på sigt også joint degrees, fælles forskningsprojekter og kunstneriske udviklingsprojekter. I takt med at samarbejdsaftalerne vokser i engagement og omfang, udgør dette nye krav til institutionernes faglige og administrative kapacitet.

Uddannelsesinstitutionerne søger i disse år også større dialog og samarbejde med erhvervslivet fx med oprettelsen af aftagerpaneler ved institutionerne og etablering af partnerskaber med institutioner og virksomheder. Kvalificerede strategiske samarbejder med aftagere stiller krav til institutionernes faglighed og administration, der skal understøtte systematisk dialog med aftagerne om uddannelsernes og forskningens konstante udvikling.

Tilvejebringelse af finansiering til forskning og udvikling er yderligere en udfordring, da institutionerne i højere grad skal sikre midlerne gennem ansøgninger til specifikke puljer, hvor institutionerne er i konkurrence med andre uddannelsesinstitutioner i både Danmark og resten af EU. Institutionerne skal derfor have tilstrækkelig faglig og administrativ kapacitet til at sikre et stort antal ansøgninger af høj kvalitet.

Det kunstneriske og kreative felts kommercielle muligheder er endvidere kommet i fokus. Det indebærer, at færdiguddannede fra uddannelsesinstitutionerne skal opnå kompetencer, som gør dem i stand til at navigere på deres relevante arbejdsmarkeder.

Det er en grundlæggende forventning til de statslige uddannelsesinstitutioner, at de stræber efter at indfri regeringens målsætning om et videregående uddannelsessystem i verdensklasse.

Der er endvidere fokus på udviklingen af nye uddannelser inden for det kreative og kunstneriske område. Det drejer sig fx om uddannelser på tværs af nuværende fagområder blandt andet inden for digitale medier, hvor etableringen af DADIU, Dansk Akademi for Digital Interaktiv Underholdning, er et godt eksempel. Uddannelsesinstitutionerne skal således være i stand til at etablere – og indgå i samarbejde om – mere

tværfaglige uddannelser. Denne udvikling kan også ses på universiteterne, hvor uddannelser med både kunstneriske sigte og teknologisk eller kommercielt sigte, fx Art & Technology (Oplevelsesteknologi) ved Aalborg Universitet Oplevelsesøkonomi ved Aarhus Universitet, er etableret.

Kulturministeriets videregående uddannelser møder i højere grad udfordringer ift. konkurrence og samarbejde med fx universiteterne om nye fag på tværs af ministeriernes ressort. Ønsket om større tværfaglighed i uddannelsessektoren er en voksende udfordring for uddannelsesinstitutionernes faglige og administrative kapacitet.

Nye efter- og videreuddannelser på diplom- og masterniveau er et tilsvarende relevant udviklingsområde for de videregående uddannelser. Det er samtidig et område, som forudsætter stort indblik i aftagermarkedet og fokus og overskud til at udvikle videreuddannelsernes indhold og kvalitet, så de er attraktive for fagfolk, der allerede er en del af det arbejdsmarked, som de kunstneriske videregående uddannelser i forvejen uddanner til.

Der er meget fokus på Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner. Det er eliteuddannelser som vækker stor interesse i både befolkningen og medierne. Denne interesse giver sig også udslag i, at institutionerne i særlig grad skal forholde sig til de færdiguddannedes beskæftigelsesmuligheder og kompetencebehov samt den særlige rolle, der varetages som kulturinstitution. Uddannelsesinstitutioner skal derfor i højere grad agere i forhold til både medier, interesseorganisationer som fx DI og Dansk Erhverv og de faglige organisationer på de forskellige fagområder.

5.3 Effektivisering

Uddannelsesmiljøet i Danmark har de seneste år forandret sig drastisk med sammenlægningerne blandt de videregående uddannelsesinstitutioner, især blandt universiteterne og professionshøjskolerne. Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner har altid været blandt de mindste uddannelsesinstitutioner i Danmark, men efter fusionerne på Undervisningsministeriets og Videnskabsministeriets områder er forskellen i størrelse vokset yderligere.

Denne udvikling betyder, at det i endnu højere grad er de store uddannelsesinstitutioner på andre ressortområder, der sætter standarden for udviklingen – strukturelt og indholdsmæssigt – af de videregående uddannelser. Det påvirker således kravene til Kulturministeriets videregående uddannelser, uden at institutionerne umiddelbart har indflydelse på selve udviklingen.

Uddannelsesinstitutionerne møder i forlængelse af denne udvikling flere ensrettede krav til udadvendte og gennemsigtige strukturer, hvor bl.a. borgerne skal sikres lettere adgang til oplysningerne om uddannelserne ved de enkelte institutioner. Det betyder bl.a., at institutionerne i dag skal tilvejebringe og offentliggøre statistik over studerende og færdiguddannede, oplysninger på hjemmeside og aftagerpaneler m.v.

Der stilles også større krav til institutionernes brug af digitale løsninger både fagligt og administrativt. Digitale løsninger på de faglige felter er bekostelige, hvis det digitale udstyr til undervisning, kunstnerisk udviklingsvirksomhed og forskning skal være på

højde med det bedste på det relevante arbejdsmarked. Det vil være en konstant udfordring for uddannelsesinstitutioner at sikre, at de råder over fx tidssvarende digitalt udstyr.

Administrativt møder uddannelsesinstitutionerne også en række digitale udfordringer. Institutionerne skal løbende investere i nye digitale løsninger. Institutionerne oplever således et øget pres for og krav om, at studerende gennem selvbetjening på internettet kan søge fag, ordne SU, printe eksamensbeviser m.v.

Endelig er der på uddannelsesinstitutionerne - som det er tilfældet for alle offentlige institutioner - et mærkbart øget fokus på omkostningsstyring i form af krav om bedre og mere effektiv udnyttelse af ressourcerne, af udstyr, af værksteder m.v. Dette giver selvstændigt anledning til at overveje styringen og organiseringen af institutionerne.

6. Udvalgets forslag til fusioner, forpligtende samarbejder og faglige og administrative fællesskaber

Det er udvalgets opfattelse, at de udfordringer, der møder Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner, fagligt og administrativt har en karakter, der bør føre til en reorganisering af uddannelserne. Udvalget stiller derfor forslag om en række konkrete fusioner og samarbejdsmodeller, som udvalget anbefaler implementeres på kort sigt.

Udvalget finder det helt afgørende, at de centrale kunstneriske og faglige kvaliteter i de eksisterende videregående uddannelser under Kulturministeriet fastholdes i denne proces. Det er imidlertid udvalgets overbevisning, at disse kvaliteter og hensyn med fordel kan fremmes og udvikles i nye organisatoriske rammer og ved mødet med andre fagområder.

Udvalgets anbefalinger om fusioner og samarbejder mellem uddannelsesinstitutionerne falder i fire niveauer:

- forslag til fusioner af en række uddannelsesinstitutioner, der bør iværksættes umiddelbart
- forslag til forpligtende, formaliserede samarbejder, som tilsvarende bør iværksættes umiddelbart
- forslag til etablering af en fællesenhed, der skal støtte uddannelserne med fælles løsning af en række opgaver
- perspektiver for den videre udvikling af strukturen på Kulturministeriets uddannelser – mulige fusioner på lidt længere sigt.

Udvalget har vurderet, at det især er blandt konservatorierne og arkitekt- og designuddannelserne, der i første omgang bør ske fusioner, mens de mulige omlægninger af de øvrige uddannelsesinstitutioners struktur bør tages op til overvejelse på baggrund af erfaringerne med de fusioner, der foreslås iværksat umiddelbart.

6.1 Forslag til fusioner, som udvalget anbefaler gennemføres på nuværende tidspunkt.

Forslagene i dette afsnit etablerer i en række tilfælde en ny organisering af uddannelsesinstitutionerne, som efter udvalgets opfattelse styrker institutionernes administrative og faglige kapacitet og etablerer fælles løsninger på fælles udfordringer for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner. Udvalget finder, at forslagene vil skabe en struktur, der sikrer, at institutionerne i endnu højere grad kan fokusere på deres hovedformål: uddannelse, forskning og/eller kunstnerisk udviklingsarbejde.

6.1.1. *Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole*

- *Fusion af Kunstakademiets Arkitektskole, Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm*

Udvalget anbefaler en fusion af Kunstakademiets Arkitektskole, Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm. Fusionen bør endeligt gennemføres ved udgangen af 2010, hvor akkrediteringen af Danmarks Designskole forventes at være gennemført. En fusion af Glas- og Keramikskolen på Bornholm og Danmarks Designskole kan ske tidligere end dette tidspunkt – som et første led i den samlede fusion. Det vil være en styrke, at aktiviteterne på Glas- og Keramikskolen også i en fremtidig ny organisering fastholdes lokaliseret på Bornholm.

Forberedelse af fusionen bør påbegyndes i foråret 2009, hvor institutionerne i fællesskab bør indlede arbejdet med at beskrive den fusionerede institutions vision, ledelsesstruktur, den faglige og administrative organisering samt udmøntningen af den samlede institutions økonomiske ramme.

Kulturministeriet bør i samarbejde med institutionernes ledelse udarbejde et forslag til den samlede organisering af fusionsprocessen herunder samlet tidsplan med indlagte milepæle, præcisering af ansvarsfordelingen for delprocesser, tilbagemeldinger etc. Denne procesbeskrivelse bør tilsvarende foreligge i løbet af foråret 2009.

Gevinster ved fusionen:

- Skolen bliver en markant uddannelses- og kulturinstitution nationalt og internationalt og styrker sin position som interessant og ligeværdig partner for andre aktører.
- Der etableres et større fagligt miljø for designuddannelse og forskning, der vil løfte området yderligere. Dette vil skærpe uddannelsernes profil og kapacitet i forhold til beslægtede fagområder.
- Det bliver lettere at skabe nye tværfaglige løsninger inden for både uddannelse og forskning.
- Dimensioneringen af uddannelsernes faglige områder samt forskning vil ske under ét.
- Den større samlede institution sikrer et solidt afsæt for fortsat strategisk udvikling af dansk arkitektur og design og dansk arkitekt- og designuddannelse i international topklasse med udbyggede internationale relationer.

- Der vil ske en rationel udnyttelse og udvikling af en række administrative og praktiske støttefunktioner (blandt andet værksteder) på højeste niveau med tidssvarende teknologiske løsninger.

Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm har allerede taget de indledende skridt til en fusion af de to skoler. Udvalget finder en fusion mellem de to skoler meget relevant. Der vil dog være yderligere en væsentlig gevinst ved også at fusionere Danmarks Designskole og Kunstakademiets Arkitektskole.

Den samlede fusionerede skole vil bidrage til kvalitetsudvikling af arkitekt- og designuddannelserne og vil på baggrund af den stærke danske tradition inden for begge fag blive en af de vigtigste uddannelsesinstitutioner på området også internationalt. Skolen opnår en volumen, der gør den til en markant kultur- og vidensinstitution, som kan bidrage til, at den danske styrkeposition inden for arkitektur og design kan fastholdes og udvikles også på fremtidige vækstområder som f.eks. interaktionsdesign, digital kommunikationsdesign, servicedesign, strategisk design samt ikke mindst de nye designkompetencer, som skal udvikles med henblik på økoeffektivitet og øget konkurrencedygtighed på de nye markeder. Den fusionerede skole vil i øget omfang blive i stand til at tiltrække udenlandske forskere, undervisere og studerende. En samlet institution vil også stå styrket i forsøget på at tiltrække ekstern finansiering.

Kunstakademiets Arkitektskole og Danmarks Designskole har en lang række lighedspunkter, hvor en fusion kan bidrage til både højere kvalitet til uddannelse og forskning og mere effektiv opgaveløsning.

Designuddannelsen styrkes i en fusioneret skole, da en samkøring af Designskolen og designlinjen ved Arkitektskolen vil skabe et større fagligt miljø inden for både uddannelse og forskning. Udvalget anbefaler derfor, at arkitektuddannelsen fortsat skal have en selvstændig, markant profil i den nye skole, og at der tilsvarende etableres en samlet struktur for designuddannelsen med inddragelse af de faglige elementer fra de hidtidige selvstændige uddannelser. Samtidig øges mulighederne for merit mellem de to uddannelser, ligesom muligheden for tværfaglige projekter øges for de studerende og forskere.

Designuddannelsen ved Danmarks Designskole er midt i en forandringsproces, som skal resultere i, at uddannelsen akkrediteres som bachelor- og kandidatuddannelse i 2010. Fusionen af de to skoler bør ske på baggrund af en vellykket akkreditering af designuddannelsen. Fusionen vil yderligere konsolidere designuddannelsen efter akkrediteringen.

Kravene til tværfaglighed i uddannelserne er stigende, hvilket også stiller krav til uddannelsesinstitutionernes evne til at skabe relevante samarbejder med andre uddannelsesinstitutioner. Det er afgørende, at en uddannelsesinstitution får den fornødne kapacitet til at etablere aftaler med langt større uddannelsesinstitutioner som fx Københavns Universitet, Copenhagen Business School og Danmarks Tekniske Universitet. En fusioneret skole kan samtidig understøtte kvalificerede samarbejder med førende internationale uddannelsesinstitutioner og andre relevante parter.

Udvalget foreslår en foreløbig flercampusmodel, hvor de eksisterende lokaliteter bibeholdes, indtil eventuel samlokalisering er mulig. Allerede på kort sigt vil der dog være mulighed for en bedre kapacitetsudnyttelse af værksteder og andre fællesfaciliteter, selv om disse er fordelt på flere adresser. Udvalget finder, at det vil være en styrke fortsat at bevare glas- og keramikafdelingen på Bornholm.

Udvalget anbefaler, at der oprettes en samlet ledelse med én rektor i tæt samarbejde med lederne af de faglige afdelinger. Der bør desuden i den fremtidige organisering af den samlede institution sikres en ligestilling mellem arkitektur og design.

Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole

Antal studerende: 1461

Særlige fagområder: Arkitektur, design og kunsthåndværk

Lokaliteter: København henholdsvis på Strandboulevarden og på Holmen samt på Bornholm

Bevilling: 227 mio. kr. (finanslov 2008).

6.1.2. Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole

- Fusion af Det Fynske Musikkonservatorium, Vestjysk Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater

Udvalget anbefaler en fusion af Det Fynske Musikkonservatorium, Vestjysk Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater. Fusionen bør endeligt gennemføres ved udgangen af 2009.

Forberedelse af fusionen bør påbegyndes primo 2009, hvor institutionerne i fællesskab bør indlede arbejdet med at beskrive den fusionerede institutions samlede vision, ledelsesstruktur, den faglige og administrative organisering, de enkelte enheders geografiske placering samt udmøntningen af den samlede institutions økonomiske ramme.

Kulturministeriet bør i samarbejde med institutionernes ledelse udarbejde et forslag til den samlede organisering af fusionsprocessen, herunder samlet tidsplan med indlagte milepæle, præcisering af ansvarsfordelingen for delprocesser, tilbagemeldinger etc. Denne procesbeskrivelse bør foreligge i løbet af foråret 2009.

Gevinster ved fusionen:

- En større og mere bæredygtig faglig og administrativ enhed etableres.
- Skolen får en klar og særegen profil, hvorved det bliver lettere at realisere skolen som markant aktør inden for både musik og scenekunst.
- Der vil ske en styrkelse af den musikdramatiske uddannelse i Danmark. Med fusionen styrkes mulighederne for at udvikle det eksperimenterende musikdramatiske område i Danmark.
- Det bliver lettere at tiltrække undervisere og studerende, hvorved det samlede faglige miljø udvikles.

Det Fynske Musikkonservatorium og Skuespillerskolen ved Odense Teater har allerede påbegyndt en proces, der med udbygget samarbejde sigter imod en sammenlægning af de to skoler i Odense. En samlokalisering af de to institutioner indgår i overvejelserne. Målet er, at Skuespillerskolen organisatorisk knyttes til konservatoriet med fælles løsning af administrative opgaver. Det faglige samarbejde med Odense Teater fortsættes, mens der uddannelsesfagligt er potentiale for et frugtbart samarbejde mellem konservatorium og skuespillerskole med profilering inden for det musikdramatiske fagområde.

Udvalget foreslår herudover også, at Vestjysk Musikkonservatorium indgår i fusionen for dermed at skabe en stærk national og regional aktør – både som uddannelsesinstitution og som kulturinstitution.

Samlet kan Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole udvikle og markere en skarp uddannelsesfaglig profil. Udvalget finder, at evnen til at skabe faglige profiler er afgørende for at tiltrække både de dygtigste studerende og stærkeste lærerkræfter. Profileringen er afgørende for succesfuldt at kunne løfte opgaven med at øge antallet af dygtige udenlandske betalingsstuderende og at tiltrække både midler og kompetencer inden for forskning og udvikling.

Med en syddansk løsning sammenlægges tre enheder, hvis geografiske afstand er relativt kort, og hvor der er en klar sammenhæng mellem enhedernes eksisterende og kommende eksterne samarbejdspartnere.

Samarbejdet på det faglige plan vil give mulighed for at samkøre udbud af undervisning, sikre bæredygtige holdstørrelse og skabe bedre samspilsmuligheder for de studerende – med andre ord vil fusionen skabe større fagmiljøer og højere kvalitet i undervisning. Overvejelser om en hensigtsmæssig, optimeret fagfordeling vil tilsvarende kunne finde sted inden for den fusionerede skoles samlede ramme.

På det administrative plan vil en større enhed sikre, at institutionen kan opbygge og fastholde tilstrækkelige specialiserede kompetencer til at løfte de udfordringer, som institutionen står over for. I erkendelse af at Vestjysk Musikkonservatorium på nogle administrative områder er for lille en enhed til at oppebære tilstrækkelige kompetencer, er disse ydelser tidligere blevet købt hos Det Fynske Musikkonservatorium. En samling af tre institutioners administration forventes at bidrage til en mere rationel ressourceudnyttelse

Udvalget anbefaler, at de eksisterende lokaliteter bibeholdes i en flercampusmodel⁷, mens der oprettes en samlet ledelse med én rektor i tæt samarbejde med lederne af de geografiske og faglige afdelinger. Ledelsen placeres i Odense.

Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole

Antal studerede: 291 (2008-tal)

Særlige fagområder: *rytmisk og klassisk musiker og musikpædagog, musikformidling, folke-musik, ny musik, skuespil/scenekunst*

Lokaliteter: *2 steder i Odense by (fra 2013 nye lokaler til Musikkonservatoriet) samt Musik-konservatoriet i Esbjerg*

Bevilling: *50,3 mio. kr. (finanslov 2008)*

6.1.3 JyskMusikkonservatorium

- *Fusion af Det Jyske Musikkonservatorium og Nordjysk Musikkonservatorium*

Udvalget anbefaler en fusion af Det Jyske Musikkonservatorium og Nordjysk Musik-konservatorium. Fusionen bør endeligt gennemføres ved udgangen af 2009.

Forberedelse af fusionen bør påbegyndes fra foråret 2009, hvor institutionerne i fælles-skab bør indlede arbejdet med at beskrive den fusionerede institutions samlede vision, ledelsesstruktur, den faglige og administrative organisering, de enkelte enheders geo-grafiske placering samt udmøntningen af den samlede institutions økonomiske ramme.

Kulturministeriet bør i samarbejde med institutionernes ledelse udarbejde et forslag til den samlede organisering af fusionsprocessen, herunder samlet tidsplan med indlagte milepæle, præcisering af ansvarsfordelingen for delprocesser, tilbagemeldinger etc. Denne procesbeskrivelse bør tilsvarende foreligge i løbet af foråret 2009.

Gevinster ved fusionen:

- Højere kvalitet i uddannelsen, i kunstnerisk udviklingsarbejde og forskning gennem øget faglig specialisering og tiltrækning af kvalificerede undervisere.
- En større og mere bæredygtig faglig og administrativ enhed etableres.
- Der sikres grundlag for mere tværfaglig uddannelse inden for musik.
- Konservatoriet får en samlet stærkere profil, som kan give uddannelsen, udvik-lingsarbejdet og forskningen gennemslagskraft både nationalt og på en række områder også internationalt.
- Det bliver lettere at tiltrække nationale og internationale studerende, hvorved det samlede faglige miljø udvikles.

Med sammenlægningen skabes et samlet musikkonservatorium, der bliver en stærk national aktør, med lige over 400 studerende fordelt på flere fagretninger. Både de rytmiske og de klassiske afdelinger vil med sammenlægningen få et afgørende løft i volumen og kunne styrke og fastholde en høj faglighed og stærk tværfaglighed.

Sammenlægningen vil betyde større og stærkere faglige miljøer til gavn for både un-dervisningsmiljøerne, det kunstneriske udviklingsarbejde på institutionerne og forsk-ningsmiljøet. Den nye skole kan tilbyde undervisere bedre vilkår, fx ved at tilbyde flere

timer, hvorved konservatoriet bliver i stand til at tiltrække og fastholde undervisere på højeste niveau til gavn for studerende i både Aalborg og Århus. Institutionernes undervisning og forskning er sårbar i den nuværende struktur, hvor særlig Nordjysk Musik-konservatorium er en meget lille enhed, der har svært ved at opretholde et tilstrækkeligt fagligt miljø.

Det nye konservatorium kan markere sig internationalt ved at skabe en klar faglig profil, der i højere grad tiltrækker dygtige udenlandske betalingsstuderende, internationalt højt profilerede undervisere og forskere samt økonomiske ressourcer til forskning.

De faglige prioriteringer af fx kor- og efteruddannelsesområdet er overlappende på de to konservatorier, og der forventes stærke faglige synergier, som vil give institutionen en markant profil som både konservatorium og som uddannelses- og kulturinstitution. Øvrige overvejelser om en hensigtsmæssig, optimeret fagfordeling vil tilsvarende kunne finde sted inden for den fusionerede skoles samlede ramme.

Samarbejdet på det administrative plan vil effektiviseres, samtidig med at vigtige opgaver i forhold til akkreditering og internationalisering kan løftes med forøget styrke. Samtidig vil en fusion af de to konservatorier skabe en bæredygtig administration, der gør administrationen i stand til at varetage flere specialiserede opgaver.

Udvalget anbefaler, at de eksisterende lokaliteter bibeholdes i en flercampusmodel, mens der oprettes en samlet ledelse med én rektor i tæt samarbejde med lederne af de geografiske/faglige afdelinger. Ledelsen placeres i Århus.

Jysk Musikkonservatorium

Antal studerede: 404 (2008-tal)

Særlige fagområder: *rytmisk og klassisk musiker og musikpædagog, elektronisk musik, kor og kirkemusik*

Lokaliteter: *Århus Midtby og Aalborg (fra 2012 i nye lokaler ved Musikkens Hus)*

Bevilling: 72,9 mio. kr. (finanslov 2008)

6.2 Forslag til udbygning af forpligtende, formaliserede samarbejder

Udvalget har ikke i alle tilfælde fundet, at en egentlig fusion på nuværende tidspunkt var den rette model for en reorganisering og udvikling af uddannelserne, hvorfor udvalget i stedet foreslår en udbygning og formalisering af samarbejdet mellem selvstændige institutioner.

6.2.1 Udbygning af det formaliserede samarbejde mellem Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmisk Musikkonservatorium

Udvalget har drøftet den fremtidige organisering og udvikling af de to musikkonservatorier placeret i København: Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmisk Musikkonservatorium, herunder en eventuel af fusion af de to institutioner. Udvalget finder ikke, at der umiddelbart er grundlag for at foretage en sammenlægning af de to institutioner, men at relationen imellem de to konservatorier bør udbygges og formaliseres.

Udvalget anbefaler, at Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmaskonservatorium i væsentligt omfang udvikler tættere samarbejdsrelationer om såvel uddannelse som kunstnerisk udviklingsarbejde og forskning. Institutionerne er i henhold til gældende resultatkontrakter allerede pålagt at etablere en fælles kandidatuddannelse (tonemester/lydtekniker) inden udgangen af 2010. Udvalget anbefaler, at de to konservatorier – inden for samme tidshorisont – herudover beskriver og iværksætter yderligere forpligtende samarbejder om uddannelse, forskning og kunstnerisk udviklingsarbejde.

De to konservatorier bør således i de kommende år på alle fagområder afsøge mulighederne for, at der i meget vidt omfang etableres samarbejder og fælles udviklingsprojekter.

Gevinster ved et udvidet samarbejde:

- De samarbejdende konservatorier i København vil sammen få en endnu stærkere profil, som kan give uddannelserne, det kunstneriske udviklingsarbejde og forskningen øget gennemslagskraft både nationalt og internationalt.
- Der sikres mere tværfaglig uddannelse, hvorved en fastlåst adskillelse mellem den rytmiske og den klassiske musik i København undgås.
- Konservatoriernes mulighed for udbygning af internationalt samarbejde udvikles og forbedres.

En udvikling af det formaliserede samarbejde mellem det klassiske og det rytmiske konservatorium i København vil skabe et uddannelsesmiljø med en kvalitet og en spændvidde, der i endnu højere grad vil kunne markere de to institutioner nationalt og internationalt som toneangivende institutioner inden for musik – både kulturelt og uddannelsesfagligt.

De to konservatorier har allerede indledt en proces, hvor samarbejder og muligheder for fælles uddannelsesinitiativ afdækkes. De foreløbige resultater af dialogen viser, at der er et stort potentiale i en fortsat udvikling af samarbejdet.

Et samarbejdende konservatoriemiljø i København vil tiltrække udenlandske kunstnere, forskere, undervisere og studerende og kunne øge det højt kvalificerede samarbejde med førende internationale uddannelsesinstitutioner og andre relevante parter. En yderligere udvikling og formalisering af samarbejdet vil særligt inden for forskning og uddannelse af ph.d.-studerende på konservatorierne kunne løfte niveauet og videreudvikle dette område.

Det er udvalgets overbevisning, at der vil kunne skabes synergi i et tæt samarbejde mellem de to konservatorier – en synergi, som de øvrige danske konservatorier oplever mellem deres klassiske og rytmiske afdelinger.

6.3 Kulturministeriets Uddannelsessekretariat – KUMUS

Udvalget anbefaler, at der etableres en fælles enhed, der skal løse fælles opgaver og yde faglig og uddannelsesadministrativ bistand til Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner.

Enheden oprettes som en selvstændig statsinstitution pr. 1. januar 2010 med egen leder og egen bevilling på finansloven.

Enheden foreslås lokaliseret på Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole – dog med selvstændig status uafhængig af uddannelsesinstitutionen.

Udvalget finder, at uddannelsesinstitutionerne i de kommende år vil stå over for en lang række faglige og uddannelsesadministrative udfordringer, som løses bedst i fællesskab. Disse kan løses i en ny enhed: Kulturministeriets Uddannelsessekretariat, KUMUS. Erfaringen fra løsning af fællesopgaver i sekretariatet for KUR, Kulturministeriets Rektorer, viser, at der er store fordele ved at udvikle den fælles opgaveløsning på en lang række områder.

Gevinster ved etablering af Kulturministeriets Uddannelsessekretariat:

- Der etableres en enhed, der fagligt og administrativt kan understøtte udviklingen af et øget uddannelsesfagligt samarbejde mellem institutionerne, herunder etablering af fælles og tværfaglige uddannelser.
- Institutionerne får let adgang til en række specialiserede kompetencer, fx til administration af udenlandske betalingsstuderende og tiltrækning af eksterne midler. Institutionerne mangler i dag administrativ og faglig volumen og kompetencer til at løfte en række opgaver.
- Enheden kan være sekretariat for fælles ph.d.-skoler, der understøtter de forholdsvis små forskningsmiljøer ved institutionerne
- Enheden vil kunne bidrage til, at Kulturministeriets videregående uddannelser blive bedst muligt rustet til at indfri de krav til kvalitet, internationalisering, tværfaglighed, fokus på arbejdsmarkedet og gennemsigtighed, som uddannelsesinstitutionerne står over for i de kommende år.
- Der vil kunne ske en mere systematiseret understøttelse og udbygning af udbuddet af efter- og videreuddannelse på institutionerne.

Kulturministeriets Uddannelsessekretariat skal løfte opgaver for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner inden for flg. områder:

- **Internationalisering**

Uddannelsessekretariatet skal levere juridisk og anden administrativ bistand til etablering af internationale samarbejdsaftaler, ligesom administration af betalingsstuderende kan samles i enheden. Uddannelsessekretariatet skal bidrage til en koordineret markedsføringsindsats for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner.

Uddannelsessekretariatet skal understøtte uddannelserne fagligt i arbejdet med akkreditering, intern kvalitetssikring og uddannelsesbeskrivelser.

- **Forskning og Kunstnerisk Udviklingsarbejde**

Uddannelsessekretariatet skal understøtte forskningssamarbejder mellem institutionerne og vil kunne bidrage til at kvalitetssikre institutionernes tiltrækning af eksterne forskningsmidler. Uddannelsessekretariatet skal konkret bidrage til udarbejdelse af forskningsansøgninger samt til administration af eksterne forskningspuljemidler. Uddannelsessekretariatet skal understøtte institutionernes kunstneriske udviklingsarbejde og bidrage til at højne oplysning om aktiviteterne og bidrage til at opdyrke og fremskaffe eksterne midler.

- **Understøtte ph.d.-skoler ved Kulturministeriets videregående uddannelser**

Uddannelsessekretariatet skal understøtte de fælles rammer for fremtidens forskeruddannelse ved KUMs uddannelsesinstitutioner (og andre interesserede forskningsinstitutioner under KUM). Den fælles sekretariatsbetjening skal bidrage til at sikre parallelitet i forhold til universiteternes forskerskoler.

- **Uddannelsesadministration og planlægning**

Uddannelsessekretariatet skal sikre, at uddannelsesinstitutionerne kan udvikle og koordinere fælles udbud af uddannelser samt koordinere og administrere uddannelsernes efter- og videreuddannelse. Uddannelsessekretariatet skal også levere statistiske data for uddannelsesinstitutionerne og varetage den studieadministration, som varetages bedst i fællesskab. Fælles arbejdsmarkedsundersøgelser og afdækninger af uddannelsernes effekter og samfundsmæssige rolle vil tilsvarende være relevante opgaver. Derudover skal sekretariatet bidrage til at etablere forpligtende faglige samarbejder mellem institutionerne, fx udbud af nye tværfaglige uddannelser. På området for efter- og videreuddannelse med kunstnerisk og kreativt tilsnit er der stor søgning og konkurrence. Området kan drage fordel af en samlet koordinering og systematisk udvikling.

- **Kultur- og uddannelsespolitiske opgaver**

Uddannelsessekretariatet vil kunne bidrage til at løse en række uddannelsespolitiske og driftsadministrative opgaver, herunder udarbejdelse af redegørelser og analyser, som bidrag til kultur- og uddannelsespolitiske drøftelser, tværgående analyser af driftsforhold på uddannelsesinstitutionerne etc.

- **Opgaver for KUR, Kulturministeriets Rektorer**

Den nye enhed vil også overtage den sekretariatsbetjening, som i dag varetages i KUR, Kulturministeriets Rektorer. Sekretariatsbetjeningen skal dog varetages af en separat enhed i Uddannelsessekretariatet, hvorved det sikres, at KUR kan fastholde rolle som fælles og uafhængigt talerør for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner. Den separate enhed indlejres i Kulturministeriets Uddannelsessekretariat for derigennem at sikre KUR adgang til de faglige og administrative ressourcer, som uddannelsessekretariatet råder over.

Lederen af Kulturministeriets Uddannelsessekretariat ansættes af Kulturministeriet, og det foreslås, at Kulturministeriet og Uddannelsessekretariatet udarbejder resultatkontrakt i lighed med resultatkontrakterne med de enkelte uddannelsesinstitutioner. Uddannelsesinstitutionerne vil således fastholde deres egne resultatkontrakter, men da flere af resultatmålene kan overgå til den nye enhed, vil institutionernes resultatkontrakter blive mindre omfattende end de nuværende kontrakter.

Enheden foreslås lokaliseret på Kunstakademiets Arkitekt- og Designskole – dog med selvstændig status uafhængig af uddannelsesinstitutionen.

Finansieringen af den nye enhed findes inden for den samlede økonomiske ramme til uddannelsesinstitutionerne. Rammen er på finansloven for 2008 cirka 900 mio. kr.

6.4 Den videre udvikling af strukturen på Kulturministeriets uddannelser

Udvalget anbefaler, at der om fire år, det vil sige i løbet af en ny flerårsaftaleperiode for 2011-2014, iværksættes en evaluering af de igangsatte processer.

Evalueringen skal gøre status over arbejdet med udvalgets anbefalinger og sikre fortsat fokus på overvejelserne om den fremtidige organisering af Kulturministeriets videregående uddannelser.

Evalueringen bør omfatte hele uddannelsesområdet under Kulturministeriet og inkludere en analyse af mulige strategier for den videre udvikling og fusioner af uddannelsesinstitutionerne.

Et input til denne analyse kan være de mere vidtrækkende forslag og udviklingsperspektiver, som har været drøftet i udvalgsarbejdet, men som ikke er en del af udvalgets anbefalinger om fusioner, som bør iværksættes umiddelbart.

Udvalget har i forbindelse med sit arbejde overvejet en række mere omfattende strukturændringer for uddannelsesinstitutionerne under Kulturministeriet. Disse overvejelser kan være til inspiration for den videre udvikling. Det er således udvalgets opfattelse, at uddannelsesinstitutionernes strukturforandringer ikke bør stoppe med de fusioner og samarbejder, som udvalget foreslår iværksat umiddelbart. Der bør være tale om en løbende proces, hvor denne videre udvikling af uddannelserne drøftes og justeres. Dette giver anledning til allerede inden for få år at vurdere resultatet af – og de videre perspektiver for – de strukturforandrende processer, som foreslås igangsat umiddelbart.

6.4.1 Arkitekt- og designskolerne

Udvalget anbefaler, at der på kort sigt sker en fusion af Kunstakademiets Arkitektskole, Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm.

En tilsvarende fusion af Arkitektskolen Århus og Designskolen Kolding er ikke i første omgang anbefalet.

Designskolen Kolding har til udvalget fremsendt skolens vision for udvikling af skolens designfaglige, kunstneriske, teoretiske og videnskabelige kapacitet. Skolen ønsker på den ene side at udvikle et tættere samarbejde med de to statsanerkendte museer Trapholt og Koldinghus. Dette skal især styrke skolens formidling og integrere uddannelse og erhvervssamarbejdet. På den anden side vil skolen oprette et fælles forskningscenter inden for design i samarbejde med Syddansk Universitet. Skolen forventer desuden i kraft af sin beliggenhed at blive en del af en samlet – nybygget – universitetscampus og forsknings- og udviklingspark i Kolding med mulighed for tæt dagligt samspil med universitet og erhvervsliv.

Arkitektskolen Aarhus har tilsvarende valgt at rette sit fokus mod en lokal forankring eksempelvis i forhold til Aarhus Universitet og aktiviteterne ved Katrinebjerg og Alexandra Instituttet. Skolen ønsker at supplere dette lokale fokus med et stærkt globalt netværk (fx gennem joint programmes).

Udvalget finder, at den samarbejdsstrategi – rettet mod lokale institutioner og universitetet – som Designskolen i Kolding og Arkitektskolen Aarhus har valgt, bør evalueres som en del af den foreslåede evaluerings- og analyseproces inden for en 3-4-årig periode.

Udvalget finder dog, at det på længere sigt bør overvejes yderligere fusioner og sammenlægning af arkitekt- og designskolerne. Udvalget finder desuden anledning til at understrege, at arkitekt- og designskolerne med deres kombination af et kunstnerisk, praktisk og forskningsmæssigt vidensgrundlag udgør en afgørende forudsætning for udviklingen af arkitektur og design som centrale kulturbærende fag og dermed som en særlig dansk styrkeposition i et kreativt videnserhverv. Derfor bør arkitekt- og designskolerne også fremover tilknyttes Kulturministeriets ressort, hvor de foruden at være væsentlige uddannelsesinstitutioner også kan fastholde rollen som kulturinstitutioner.

Kunstakademimodellen

En udvidelse af fusionen af Kunstakademiets Arkitektskole, Danmarks Designskole og Glas- og Keramikskolen på Bornholm med Kunstakademiets Billedkunstskeoler og Kunstakademiets Konservatorskole vil kunne understøtte, at Kunstakademiet i endnu højere grad kan markere sig nationalt og internationalt som toneangivende videregående kunstnerisk uddannelses- og kulturinstitution.

Et samlet kunstakademi vil kunne blive en markant international aktør inden for arkitektur, design, kunsthåndværk, billedkunst og konservering, der i endnu højere grad er i stand til at tiltrække udenlandske forskere, undervisere og studerende. Der ville blive tale om en dynamisk uddannelsesinstitution, der strukturelt vil understøtte den faglige udvikling – både tværfagligt og inden for det enkelte fag. Etablering af en fælles organisation vil sikre opjustering af de samlede værksteds- og it-faciliteter gennem samkøring af de nuværende aktiviteter, ligesom en fælles organisation kan bidrage til at øge muligheden for udviklingsprojekter på tværs af de nuværende uddannelser.

Der er ikke umiddelbart andre kulturministerielle uddannelser med en faglig profil og et indhold, der svarer til Billedkunstskeolernes og Konservatorskolens. Udvalget finder

dog, at det vil kunne udfordre og udvikle netop disse to institutioner, hvis de bliver en del af et samlet kunstakademi. Udvalget finder derfor, at denne model bør analyseres i løbet af en kommende flerårssaftaleperiode.

6.4.2 Musikkonservatorierne

Udvalget har på kort sigt foreslået, at 4 af musikkonservatorierne fusioneres parvis: Vestjysk Musikkonservatorium fusionerer med Det Fynske Musikkonservatorium og Det Jyske Musikkonservatorium fusionerer med Nordjysk Musikkonservatorium. Desuden er foreslået, at Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmske Musikkonservatorium udbygger og formaliserer deres indbyrdes samarbejde.

Udvalget anbefaler, at man også vurderer erfaringerne med det foreslåede udbyggede samarbejde mellem Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Rytmske Musikkonservatorium. Det vil være relevant, at en sådan erfaringsopsamling bliver en del af den foreslåede evaluerings- og analyseproces inden for en 3-4-årig periode.

6.4.3 Film- og scenekunstuddannelserne

I dag eksisterer der kun i begrænset omfang et fast samarbejde mellem scenekunstinstitutionerne. Mest udtalt er samarbejdet om optagelsesprocedurerne for skuespillere, samt et formaliseret undervisningssamarbejde mellem Filmskolen og de tre skuespilleruddannelser i henholdsvis København, Århus og Odense.

Statens Teaterskole i København, Skuespillerskolerne i Odense og Århus, Dramatikeruddannelsen i Århus samt Filmskolen i København er alle blandt de mindre uddannelsesinstitutioner. Teaterskolen og Filmskolen rummer en række forskellige uddannelser med kun ganske få studerende på hver. Der er dog sammenhæng mellem de enkelte uddannelser, der er indbyrdes afhængige (fotografer, instruktører, producere, tonemestre, klippere, skuespillere, scenografer, teknikere etc.).

En videreudvikling og institutionalisering af samarbejdet mellem scenekunstuddannelserne indbyrdes og mellem scenekunstuddannelserne og Filmskolen burde kunne løfte udviklingen af uddannelserne og desuden skabe en fælles tilgang til udfordringer på både det administrative og det faglige område.

Etablering af Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole vil bidrage til at uddannelsesinstitutionerne på scenekunstmrådet vil fremstå klarere med hver deres profil:

- Statens Teaterskole i København rummer den bredeste vifte af uddannelser knyttet til teater og moderne dans (skuespillere, instruktører, scenografer, teaterteknikere, dansere, koreografer, danseformidlere samt senest efteruddannelsen som sceneproducent).
- Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole vil bl.a. få særlig betydning for udviklingen inden for musikdramatikken og formidling.
- Skuespillerskolen i Århus vil sammen med Dramatikeruddannelsen begge være tæt knyttet til Århus Teater og dermed til et direkte producerende teatermiljø.

Udvalget finder ikke, at denne klarere profilering af scenekunstuddannelserne er en hindring for, at der fremadrettet sikres en større koordinering og bedre samarbejde imellem såvel scenekunstuddannelserne indbyrdes som mellem scenekunstuddannelserne og Filmskolen.

6.4.4 Biblioteksskolen

Udvalget finder ikke anledning til at foreslå Biblioteksskolen fusioneret med andre af Kulturministeriets uddannelser. Der er ikke oplagte faglige gevinster ved en sådan fusion. Skolen er desuden med sine knap 900 studerende blandt de største uddannelsesinstitutioner på Kulturministeriets område.

Biblioteksskolen bør forsætte de påbegyndte initiativer med at udbygge sit samarbejde med universitetsverdenen, som i stigende grad er foranlediget til at udvikle nye uddannelser, der håndterer informationsvidenskabelige udfordringer og uddanner til en del af det arbejdsmarked, som også Biblioteksskolen sigter imod.

Udvalget finder derfor, at Biblioteksskolen i de kommende år som et naturligt led i udviklingen af skolens egne uddannelser og forskning på biblioteksområdet også bør afsøge behovet for at etablere fælles forskning og uddannelsesforløb med universiteterne.

6.4.5 En fortsat proces

Det er udvalgets opfattelse, at den dagsorden med fokus på strukturudvikling og fusioner – som udvalgets arbejde har sat for uddannelsesinstitutionerne – allerede har bidraget til, at institutionerne hver for sig og i fællesskab vil arbejde videre med visioner og strategier for yderligere strukturændringer i de kommende år. Det er således udvalgets opfattelse, at uddannelsesinstitutionernes ledelser i meget høj grad har ladet sig inspirere af de strategiske overvejelser om fusioner på uddannelsesområdet og har forståelse for, at disse ligger i forlængelse af en større udvikling, som Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner er en naturlig del af.